

Beslut

Datum

2019-03-25

Dnr (anges vid skriftväxling)

511-8635-2018

Dossienr

NVR2001198

Beslut om utökning av Hotagen naturreservat

Uppgifter om naturreservatet

Naturreservatets namn: Hotagen
NVR-id: 2001198
Natura 2000: Gråberget Hotagsfjällen, SE0720199
Kommuner: Krokom och Strömsund
Län: Jämtland
Fastigheter: Murfjäll (1:1) samt Finnvattnet (1:1)
Ägare: Statens fastighetsverk samt SCA
(lantmäteriförrättning pågår i båda fallen)
Förvaltare: Länsstyrelsen Jämtlands län
Areal utöknings-
område: 2509 hektar
Totalareal Hotagen: 115509 hektar

Innehållsförteckning

Länsstyrelsens beslut	3
Områdesbeskrivning av utökning	3
Redogörelse för ärendet	5
Ärendets beredning	5
Synpunkter på förslaget till beslut	6
Länsstyrelsens bedömning	6
Naturvärdesinventeringar	7
Förenlighet med riksintressen, planer och områdesbestämmelser	8
Konsekvensutredning	9
Upplysningar	9
Bilagor	10

Länsstyrelsens beslut

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808) att naturreservatet Hotagen, inrättat av Länsstyrelsen 1993-03-22 (diarienummer, dnr., 231-1285-90) samt komplettering utformad 2002-12-19 (dnr. 511-12089-02) ska ha den utökade geografiska omfattning som framgår av bifogad karta, bilaga 1. För de tillkommande delarna ska beslutet att bilda naturreservatet Hotagen gälla i sin helhet med syfte, skäl och föreskrifter, detta enligt 7 kap. 4 §, 5 §, 6 § och 30 § miljöbalken. Syfte, skäl och föreskrifter för de tillkommande delarna är följaktligen de samma som för redan befintliga naturreservatet Hotagen (dnr. 231-1285-90 och 511-12089-02).

Länsstyrelsen beslutar vidare att den tillkommande delen ska ingå i skötselområde A i gällande skötselplan daterad 2009-12-21, dnr. 511-15331-2009.

Reservatet har den avgränsning som slutligen utmärks i fält.

Områdesbeskrivning av utökning

Utökningsområde i nordost

Området, som är 2375 hektar stort, ligger främst i Krokoms kommun och delvis i Strömsunds kommun, och består av Gräsfjället samt en del av Stenfjällets nord- och östsluttning. Utökningsområdet ligger i direkt anslutning till den nordostliga delen av det befintliga naturreservatet Hotagen. Området sträcker sig cirka åtta och en halv kilometer, från västra sidan av Lill-Stensjön i väster till Gräsfjällets östra sida i öster. Högsta och lägsta punkt är 740 meter respektive 470 meter över havet. Berggrunden består främst av granit, en del kvarts- och fältspatrik sandsten samt ospecifik metamorf bergart. Jordarterna är morän, berg i dagen och en del torv.

Den nordöstra delen av området utgörs av oregelbundet kuperad terräng med Gräsfjället och Susendalsklumpen som högsta punkter. Landskapet innehåller en mosaik av myrmarker, tjärnar och gammal granskog med en del inslag av gammal tall och lövträd. Lövträdsinslaget består främst av björk, grova björkar i den lägre terrängen och mer fjällbjörkskaraktär i den högre terrängen, samt enstaka aspar och sälgar. Området är bitvis påverkad av plock- och dimensionshuggning vilket leder till att tillgången till, och

grovleken på, död ved varierar från måttligt till lokalt rikligt. I området finns brandspår i form av brandljud på gamla tallar och kolad ved. Rödlistade arter som hittats i området är till exempel ostticka (*Skeletocutis odora*, sårbar; VU), mörk blåslav (*Hypogymnia austerodes*, VU), kötticka (*Leptoporus mollis*, nära hotad; NT) samt fåglar som lappmes (*Poecile cinctus*, VU) och spillkråka (*Dryocopus martius*, NT).

I den mer sydliga och västra delen av området, utmed Stenfjällets nordsluttning och runt Lill-Stensjön, har skogen till stora delar urskogskaraktär och ger intryck av orördhet. Skogen är näringsrik och består av gamla, grova och högväxta träd, framför allt granar men också en del tallar och björkar. I den högre terrängen är björkarna mer av fjällbjörkskaraktär. Skogen formas av intern beståndsdynamik, där träd dör och faller och nya växer upp i luckorna som bildats, och har rikliga inslag av torrträd, högstubbar och liggande döda träd, där vissa är påtagligt grova. I luckorna som bildats finns olikåldriga lövträdsrika bestånd med främst björk. Även Stenfjällets östra sluttning har liknande struktur och karaktär men med lite mer inslag av asp och sälg. Skogen utmed Stenfjällets sluttningar är ofta örtrik, med både lågört och högörtsinslag. I skogsområden där markskiktet inte domineras av örter finns rikligt med blåbärsris. Rödlistade arter som hittats i området är till exempel norsk näverlav (*Platismatia norvegica*, VU), gammelgransskål (*Pseudographis pinicola*, NT) och rynkskinn (*Phlebia centrifuga*, VU).

Inom utökningsområdet i nordost finns arrika sjöar och vattendrag där till exempel uttern (*Lutra lutra*; fridlyst, NT) har ett kärnområde.

Utökningsområde i sydost

Området, som är 134 hektar stort, är beläget cirka två kilometer norr om sjön Finnvattnet i Strömsunds kommun och ligger i direkt anslutning till den östliga delen av det befintliga naturreservatet Hotagen. Området utgörs av Finnvattshöjdernas branta östsluttning och höjden går från 625 ner till 525 meter över havet. Berggrunden består främst av kvarts- och fältspatrik sandsten och jordarten är morän.

Området består av hänglavsrik och näringsrik barrnaturskog med höga, grova granar samt en del tall och lövträdsinslag, främst björk, men också en del asp och sälg. Tillgången på död ved varierar, men är bitvis riklig, och består av högstubbar, torrträd och liggande död ved.

Nerför sluttningen rinner ett flertal bäckar som bidrar till hög mark- och luftfuktighet inom området. Bäckarna kantas av nordisk stormhatt, torta och grova granlångor. Markskiktet består i huvudsak av blåbärsris, lågört och ormbunkar av olika slag. Rödlistade arter som hittats i området är till exempel skrovellav (*Lobaria scrobiculata*, NT), harticka (*Onnia leporina*, NT) och ullticka (*Phellinus ferrugineofuscus*, NT).

Rennäring, friluftsliv och fornlämningar

Det nordöstra utökningsområdet ingår delvis i kärnområde för renskötsel. Utökningsområdena hör till Jijnjevaerie sameby men en del av det nordöstra området ingår även i Raedtievaerie samebys totala renbetesland.

De nya delarna av Hotagen naturreservatet ligger naturskönt och går att nå genom vandring från ett flertal entréer till det ursprungliga naturreservatet Hotagen. Utökningsområdenas mångfald av olika naturtyper gör det till ett intressant besöksområde. Områdena innehåller inte några kända forn- eller kulturlämningar. Detta är emellertid en osäker uppgift då området är bristfälligt inventerat.

Redogörelse för ärendet

Ärendets beredning

Fastigheten i nordost har ingått i den så kallade SNUS-överenskommelsen, Statliga Naturskogar och Urskogsartade Skogar (ID. nr. 3159 Gräsfjället - Stenfjället). Denna överenskommelse innebär att statligt ägda skogar med höga naturvärden förts över från i detta fall Statens Fastighetsverk till Naturvårdsverket i syfte att bilda naturreservat. Marköverföringen är genomförd men fastighetsreglering pågår fortfarande.

Fastigheten i sydost har ingått i ESAB-paketet (Ersättningsmark i Sverige AB) och ägs nu av Naturvårdsverket. ESAB-paketet grundades på regeringens proposition Förändrat uppdrag för Sveaskog AB (2009/10:169) då det beslutades att 100 000 hektar produktiv skogsmark skulle avstyckas från Sveaskogs markinnehav för att användas som ersättningsmark vid naturreservatsbildning på större markägares innehav. Markerna fördes därefter över från Sveaskog till det nybildade ESAB, som ägs av Naturvårdsverket, för att användas till markbyten med bolagen. Den 16 april 2014 godkände regeringen avtalet om markbytet mellan den tidigare markägaren SCA och Naturvårdsverket.

Lantmäteriet fick i uppdrag att mäta in utökningsområdenas gränser, vilket färdigställdes under 2016. Uppdraget att värdera objektet har utförts av auktoriserad konsultfirma.

Under 2019 tog Länsstyrelsen fram ett förslag till beslut om utökning av befintliga Hotagen naturreservat. Markägare, ägare av särskild rätt inom området, berörda samebyar samt ett flertal berörda myndigheter och intresseorganisationer fick möjlighet att yttra sig över förslaget.

Synpunkter på förslaget till beslut

Totalt inkom det sju yttranden till Länsstyrelsen, varav två med erinran.

Statens fastighetsverk (SFV) har påpekat att när det gäller markägarskapet till den nordöstra utvidgningen så pågår en diskussion mellan Naturvårdsverket och SFV om vilken myndighet som lämpligen förvaltar de SNUS-områden som regeringen beslutat ska bli naturreservat. Eftersom SFV för närvarande är den registrerade markägaren vore det mer korrekt att ange Statens fastighetsverk som markägande myndighet. Länsstyrelsen har tillmötesgått detta och angivit SFV som markägare med tydliggörande att lantmäteriförrättning pågår.

Sametinget anser att en utvidgning av naturreservatet Hotagen är förenligt med renskötseln och samiska intressen men under förutsättningen att samtycke lämnas från berörda samer. Detta ligger i linje med Länsstyrelsens strävan och ingen erinran har inkommit från berörda samebyar.

Länsstyrelsens bedömning

Utökningsområdena för Hotagen naturreservat är områden med höga naturvärden knutna huvudsakligen till gammal granskog med naturskogskvaliteter. Naturförhållandena, främst i det nordöstra området, varierar en mosaik av skogsmark, myrmarker, tjärnar, vattendrag och fjällhed.

Beståndsåldern för den grandominerade barrnaturskogen, med inslag av tall och björk, är hög. Detta, tillsammans med god tillgång till näring och vatten, ger bra förutsättningar för framtida produktion av olika sorters död ved och värdefulla strukturer, vilket i sin tur ger bra villkor för biologisk mångfald. Områdena är speciellt värdefulla då de ingår i ett större sammanhängande

område av naturskog, vilket ger ökad ekologisk funktionalitet och bättre spridningsmöjlighet för arter. I det nu befintliga naturreservatet Hotagen är det en relativt låg andel skogsmark och den skog som finns är till största delen bestående av fjällbjörk och lågväxt höjdlägesgran med, i allmänhet, ont om död ved. Därmed kommer utökningen att förhöja funktionaliteten även för den nuvarande delen av naturreservatet.

Inom båda utökningsområdena finns sjöar och vattendrag som pekats ut av Naturvårdsverket som särskilt värdefulla vatten med höga naturvärden och stor artrikedom.

Stora delar av, det i utökningen ingående området, Gräsfjället och Stenfjället är utpekade att ingå i Natura 2000-området Gråberget Hotagsfjällen (SE0720199). Dessa områden ska vara generellt prioriterade för formellt skydd (16 §; områdesskyddsförordningen).

Hela utökningsområdet ligger inom landskapsavsnitt med särskilt höga ekologiska bevarandevärden för granskog, lövrik skog och våtmark. Det finns även ett antal registrerade nyckelbiotoper som helt eller delvis ligger inom utökningsområdet. Denna typ av områden ska enligt "Nationell strategi för formellt skydd av skog" (Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen, 2017) prioriteras för formellt skydd.

För att områdenas natur- och friluftslivsvärden ska bestå, behöver områdena undantas från skogsproduktion och annan exploatering som innebär att naturvärden påtagligt skadas. Detta motiverar till varför Länsstyrelsen har bedömt att området bör förklaras som naturreservat. Länsstyrelsen bedömer även att naturvärdena bevaras bäst genom att området får utvecklas fritt utan aktiva skötselåtgärder.

Beslutet om naturreservat följer gällande riktlinjer för prioritering av naturreservatsskydd och Sveriges internationella åtaganden om skydd av den biologiska mångfalden, samt Sveriges miljö kvalitetsmål. Länsstyrelsen bedömer att beslutet bidrar till att uppfylla miljö kvalitetsmålen *Levande skogar*, *Levande sjöar och vattendrag*, *Myllrande våtmarker*, *Storslagen fjällmiljö* samt *Ett rikt växt- och djurliv*.

Naturvärdesinventeringar

Delar av skogen i det nordöstra området av utökningen fick högsta klassning i urskogsinventeringen under 1980-talets början.

I början av 2000-talet ingick Gräsfjället och Stenfjället i Naturvårdsverkets och Länsstyrelsen inventering av skyddsvärda

statliga skogar och 2005-2008 ingick området i Länsstyrelsens Natura 2000 inventering. 1998 och 2008 nyckelbiotopsinventerade Svenska Cellulosa AB (SCA) och Statens fastighetsverk områdena. Som resultat av inventeringen registrerade SCA en nyckelbiotop för granskog i det sydöstra delen av utökningen (Objekt ID. 46335) och Statens Fastighetsverk registrerade 10 nyckelbiotoper för granskog (Objekt ID. 14441, 14447, 14448, 14462, 14378, 14379, 16951, 16952, 16955 och 16956) i delen av utökningen. Området i sydost pekades ut som reservatsförslag under 2007.

Förenlighet med riksintressen, planer och områdesbestämmelser

Utökningen av naturreservatet ingår i område av riksintresse för rennäring (3 kap. 5 § miljöbalken) och ligger inom Jijnjevaerie och Raedtievaerie samebyar.

Utökningen av naturreservatet ingår även i område av riksintresse för naturvård (3 kap. 6 § miljöbalken).

Den nordostliga delen av utökningen ingår i område av riksintresse för friluftsliv (4 kap. 1 och 2 § miljöbalken) och delvis i område av riksintresse för obrutet fjäll (4 kap. 5 § miljöbalken).

Den sydostliga delen av naturreservatets utökning ingår i område av riksintresse för skyddade vattendrag (4 kap. 6 § miljöbalken).

Med vissa små gränsavvikelser är det befintliga Hotagens naturreservat av riksintresse för Natura 2000-området Gråberget Hotagsfjällen (SE0720199). Området är därmed utpekad att ingå i det europeiska nätverket av skyddade områden enligt Art- och habitatdirektivet (SCI-område). Till stora delar sammanfaller även gränserna i det nordostliga utökningsområdet, Gräsfjället och Stenfjället, med Natura 2000-området Gråberget Hotagsfjällen (SE0720199). Ytterligare information om områdets arter och naturtyper i Natura 2000-nätverket finns i skötselplan för naturreservatet daterad 2009-12-21 (dnr. 511-15331-2009) samt i Natura 2000-områdets bevarandeplan från 2018 (dnr. 511-1617-2018).

Utökningsområdet i nordost ligger inom förbud för terrängkörning enligt Krokoms kommuns översiktsplan. I övrigt pekas inga specifika områdesintressen ut i översiktsplanerna, utöver redan nämnda riksintressen, för Krokoms och Strömsunds kommuner.

Länsstyrelsen bedömer därmed att detta beslut är förenligt med en från allmän synpunkt lämplig användning av mark- och vattenresurserna samt med den för området gällande kommunala översiktsplanen. Vidare bedömer Länsstyrelsen att inskränkningarna i enskilds rätt att använda mark eller vatten inte går längre än som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses (enligt 7 kap. 25 § miljöbalken).

Konsekvensutredning

I enlighet med vad som sägs i 4 och 5 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning, bedömer Länsstyrelsen att föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken innebär så begränsade kostnadmässiga och andra konsekvenser att det saknas skäl för en konsekvensutredning av regelgivningen.

Beslut i detta ärende har fattats av landshövding Jöran Hägglund. Vid den slutliga handläggningen av ärendet deltog även länsråd Susanna Löfgren, chefsjurist Jon Paulsson, chef för naturskydd och förvaltning Per Sander samt handläggare Maria Gylle, den sistnämnde föredragande.

Detta beslut har signerats elektroniskt och saknar därför underskrifter.

Jöran Hägglund

Maria Gylle

Upplysningar

Länsstyrelsen i Jämtlands län är förvaltare av den härmed beslutade utökningen av naturreservatet Hotagen.

Länsstyrelsen ska enligt 2 kap. 8 § miljötillsynsförordningen (2011:13) utöva operativ tillsyn över att naturreservatets föreskrifter följs.

Detta beslut ska enligt 27 § förordning (1998:1252) som områdesskydd enligt miljöbalken m.m., kungöras i länets författningssamling och i ortstidningarna Östersundsposten och Länstidningen. Sakägare anses därmed ha fått del av beslutet.

Information om föreskrifter finns i beslutet för det ursprungliga naturreservatet Hotagen, Länsstyrelsen Jämtlands län dnr. 231-1285-90 och dnr. 511-12089-02 samt på <https://www.lansstyrelsen.se/jamtland/besok-och-upptack/naturreservat/hotagen.html>.

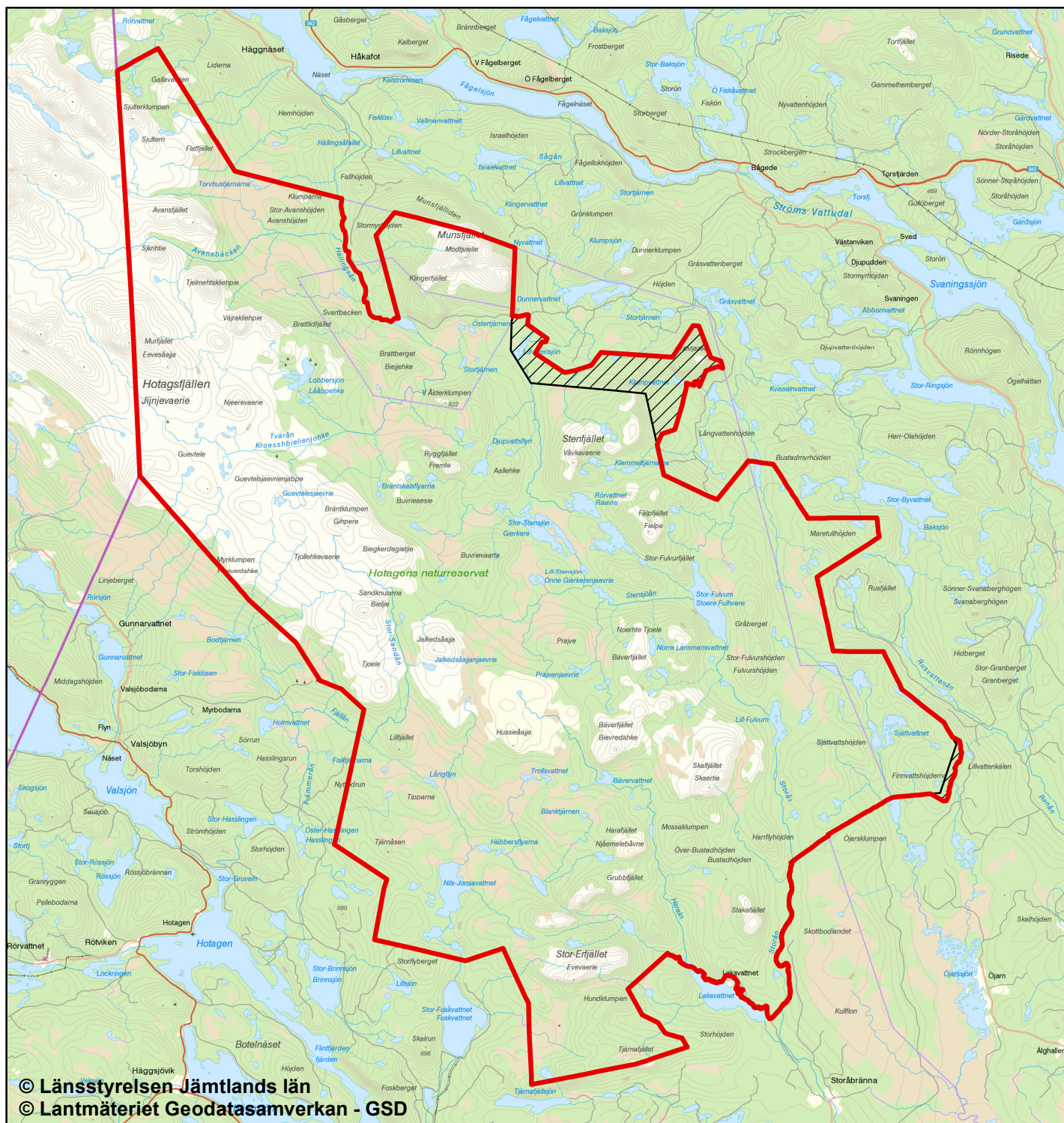
Bilagor

1. Beslutskarta
 - 1a. Beslutskarta, tillkommande område nordost
 - 1b. Beslutskarta, tillkommande område sydost
2. Översiktskarta

Utvidning av naturreservatet Hotagen

Beslutskarta

© Länsstyrelsen Jämtlands län
© Lantmäteriet Geodatasamverkan - GSD

- Ny gräns för naturreservatet Hotagen
- Områden för utvidgning av naturreservatet Hotagen

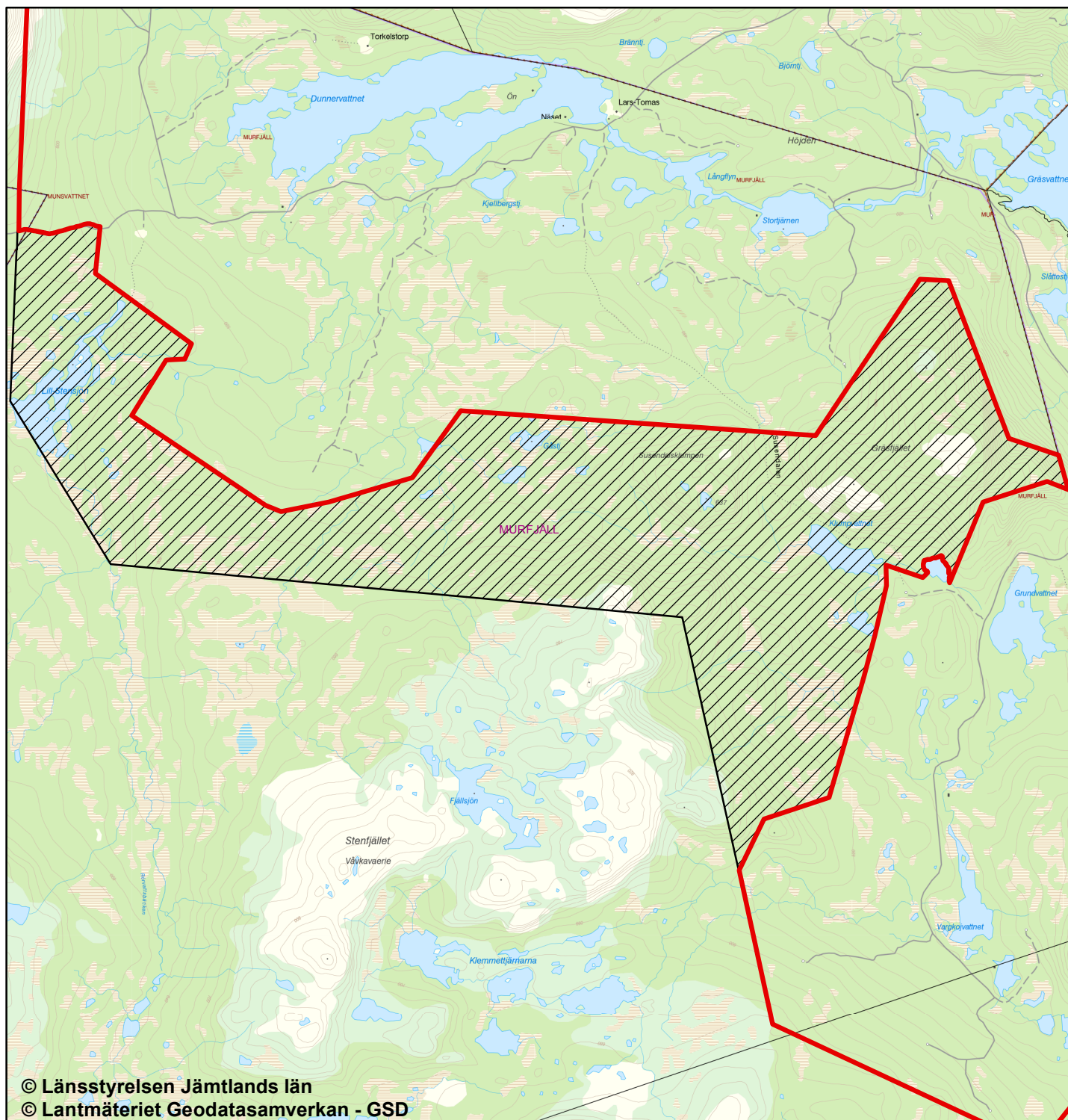
0 4 8 12 16 20 Km

Skala 1:300 000

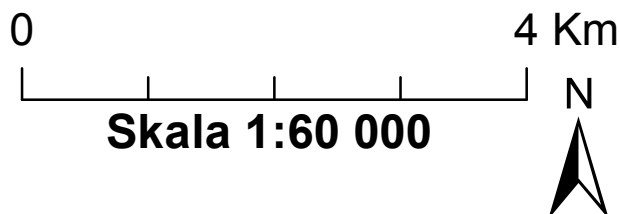

Utvidgningen av naturreservatet Hotagen Beslutskarta nordöstra området

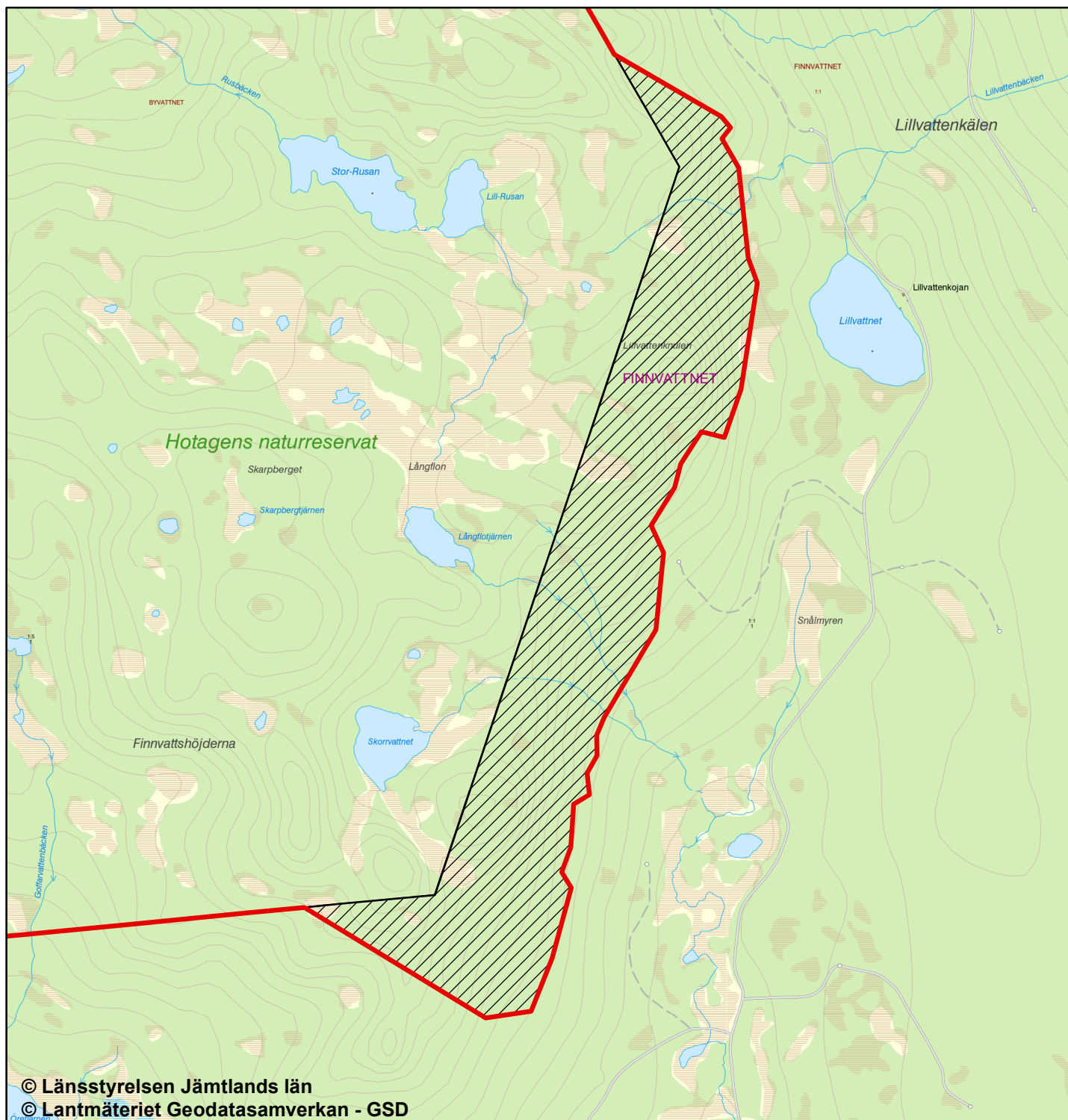
© Länsstyrelsen Jämtlands län
© Lantmäteriet Geodatasamverkan - GSD

- Ny gräns för naturreservatet Hotagen
- Utvidgning av naturreservatet Hotagen: nordöstra området

Utvidgningen av naturreservatet Hotagen Beslutskarta sydöstra området

© Länsstyrelsen Jämtlands län
© Lantmäteriet Geodatasamverkan - GSD

- Ny gräns för naturreservatet Hotagen
- Utvidgning av naturreservatet Hotagen: sydöstra området

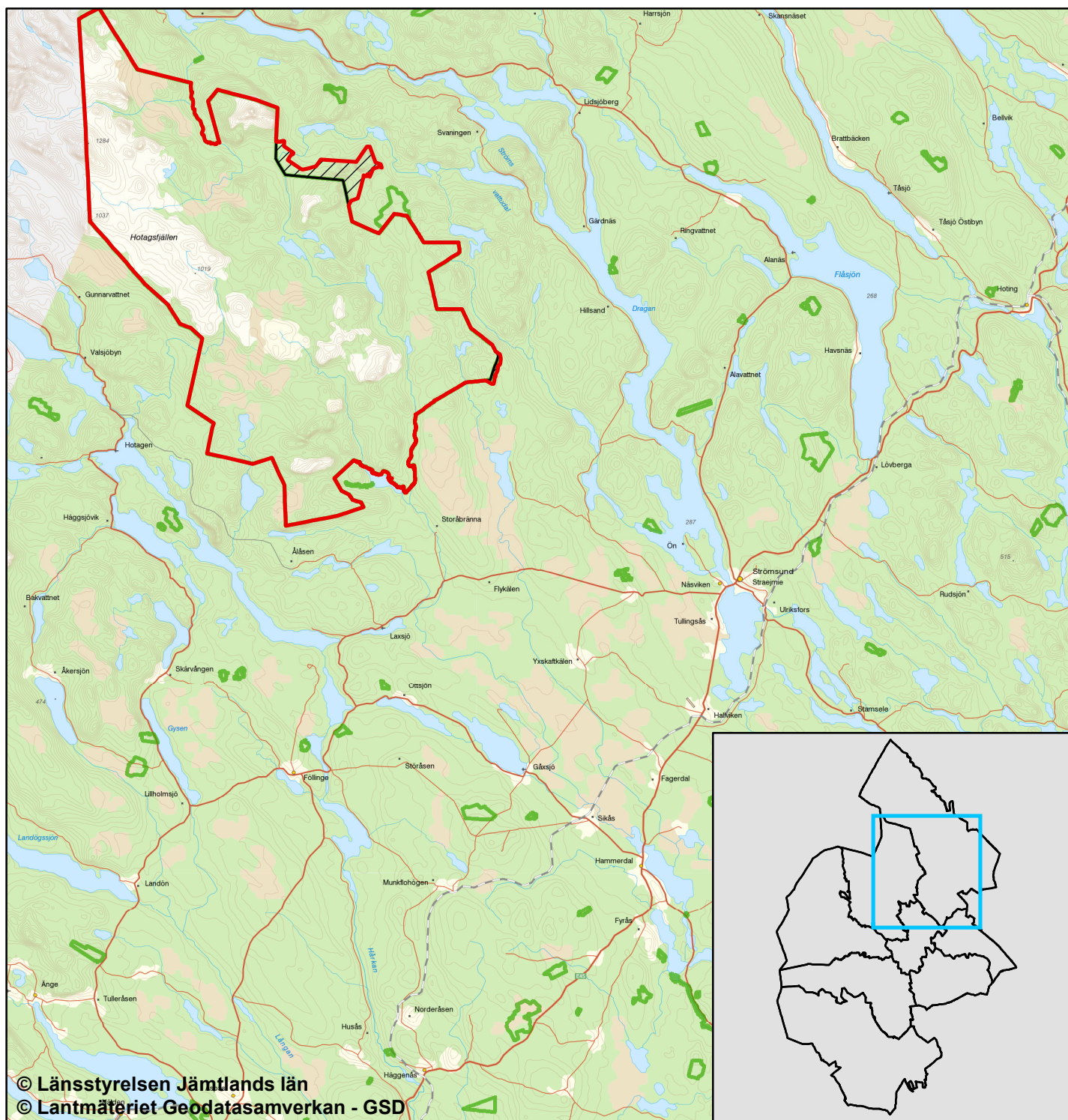
0 1 Km
Skala 1:20 000

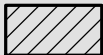
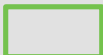
Utvidning av naturreservatet Hotagen

Översiktskarta

© Länsstyrelsen Jämtlands län

© Lantmäteriet Geodatasamverkan - GSD

- Ny gräns för naturreservatet Hotagen
- Områden för utvidgning av Hotagens naturreservat
- Övriga naturreservat

0 30 Km

Skala 1:600 000

